

Zarządzenie nr 61.2016 r.
Wójta Gminy Lubasz
z dnia 29 czerwca 2016 r.

W sprawie: zatwierdzenia diagnozy potrzeb edukacyjnych i rozwojowych placówek edukacyjnych gminy Lubasz

Na podstawie: art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U 2016, poz. 446) w związku z art. 5c pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U z 2015, poz. 2156 ze zm.)

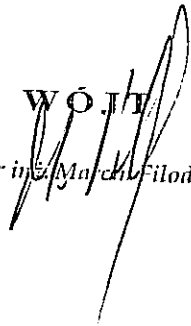
Zarządza się, co następuje:

§1. Przyjmuje się „Diagnozę potrzeb edukacyjnych i rozwojowych szkół ogólnokształcących prowadzonych przez Gminę Lubasz” stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§2. Diagnoza potrzeb edukacyjnych i rozwojowych szkół ogólnokształcących prowadzonych przez Gminę Lubasz” będzie podstawą do ubiegania się o środki zewnętrzne w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 Oś Priorytetowa 8 – Edukacja, Działanie 8.1, Poddziałanie 8.1.2 Kształcenie ogólne.

§3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

WÓJTA
(mgr inż. Marcin Filoda)

~~RADA PRANICY~~
~~Jan Kernaś~~

Gj.

Załącznik nr 1
do Zarządzenia nr 61.2016
Wójta Gminy Lubasz
z dnia 29 czerwca 2016

Diagnoza potrzeb edukacyjnych
i rozwojowych szkół
ogólnokształcących prowadzonych
przez Gminę Lubasz

I. Diagnoza potrzeb edukacyjnych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Lubasz

Opracował: Zespół ds. opracowania diagnozy potrzeb edukacyjnych i rozwojowych szkół ogólnokształcących prowadzonych przez Gminę Lubasz.

1. Opis obszaru problemowego

Na terenie Gminy Lubasz funkcjonuje 5 szkół podstawowych (w Lubasz, Miłkowie, Jędrzejewie, Kruczu), jako odrębne jednostki organizacyjne. Obecnie w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Lubasz uczy się 556 uczniów i uczennic w tym 295 chłopców i 261 dziewczynek. Przeprowadzona diagnoza ma na celu zbadanie potrzeb uczniów. Główne obszary badania to problemy w nauce, szkolna oferta zajęć pozalekcyjnych, oferowane wsparcie, wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych, rozwijanie kompetencji informatycznych oraz warunków dla nauczania matematyki i przedmiotów przyrodniczych, warunki do pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Przeprowadzono także badanie potrzeb i przygotowanie nauczycieli pracujących w szkołach podstawowych – do pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz do pracy metodami badawczymi i eksperymentalnymi.

2. Opis procedury diagnozy potrzeb

W maju 2016 r. został powołany przez Wójta Gminy Lubasz zespół składający się z przedstawicieli szkół podstawowych i gimnazjum, kierownika Gminnego Zespołu Obsługi Szkół i Przedszkoli oraz inspektora ds. promocji i pozyskiwania funduszy Urzędu Gminy w Lubasz. Zespół przeprowadził wnikliwą diagnozę potrzeb wśród dyrekcji i nauczycieli oraz rodziców i uczniów. Diagnoza potrzeb edukacyjnych, dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych została sporządzona na podstawie badań, danych ilościowych (oceny końcowe z poszczególnych przedmiotów, świadectwa, informacje o udziale w olimpiadach, i.in.), ankiet, raportów ewaluacyjnych Kuratorium Oświaty w Poznaniu, spotkań focusowych z nauczycielami, oceny stanu infrastruktury. Wyniki diagnozy zostały zaopiniowane przez dyrektorów szkół i przyjęta w drodze Zarządzenia Wójta Gminy Lubasz.

3. Wyniki diagnozy potrzeb

A. Charakterystyka grupy badawczej

Do szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Lubasz uczęszcza obecnie 556 uczniów i uczennic w tym 295 chłopców i 261 dziewczynek. Największą pod względem infrastruktury i liczebności jest Szkoła Podstawowa w Lubasz z 492 osobami (175 chłopców, 142 dziewczynki), dalej SP w Miłkowie 105 osób (56 chłopców, 49 dziewczynek), Jędrzejewo (41 chłopców, 39 dziewczynek) i najmniejsza, najbardziej oddalona od Lubasza szkoła w Kruczu z 54 osobami (23 chłopców, 31 dziewczynek).

Poniższa tabela obrazuje szczegółową liczbę uczniów uczęszczających do szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Lubasz. Z przedstawionych informacji wynika, iż w najbliższych 5 latach nastąpi ogólny wzrost ilości uczniów w stosunku do roku szkolnego 2014/15 i obecnego.

Tabela nr 1

ILOŚĆ UCZNIÓW I UCZENNIC W SZKOŁACH PROWADZONYCH PRZEZ GMINĘ LUBASZ											
	2014/15		2015/16		2016/17		2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	
	Chł.	Dz.	Chł.	Dz.	Chł.	Dz.	ogółem	ogółem	ogółem	ogółem	
SP Lubasz	160	118	175	142	165	129	364	365	357	322	
SP Krucz	20	33	23	31	22	25	68	67	66	61	
SP Jędrzejewo	45	43	41	39	32	33	114	111	107	102	
SP Miłkowo	43	31	56	49	48	43	114	124	134	126	
RAZEM SP/ PŁEĆ	268	225	295	261	267	230	660	667	664	611	
RAZEM SP/ OGÓŁEM	493		556		497		660	667	664	611	

Źródło danych: Gminny Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli opracowanie własne.

B. Wyniki edukacyjne

Poszczególne placówki osiągają zróżnicowane wyniki. W roku 2014 najlepszy wynik w sprawdzianie szóstoklasisty osiągnęła Szkoła Podstawowa w Lubasz, pozostałe szkoły osiągnęły wyniki poniżej średniej dla województwa. Natomiast w roku 2015 najlepsze wyniki w obu częściach egzaminu osiągnęła Szkoła Podstawowa w Miłkowie – wynik dużo wyższy od średniej krajowej. Również Szkoła Podstawowa w Lubasz osiągnęła wynik lepszy od średniej krajowej. Pozostałe placówki zwłaszcza Szkoła Podstawowa w Kruczu osiągają wyniki niższe od średniej wojewódzkiej.

Tabela nr 2

Wyniki Sprawdzianu szóstoklasisty			
	Średni wynik punktowy szkoły z egzaminu	Średni wynik procentowy szkoły z części pierwszej egzaminu (język polski i matematyka)	Średni wynik procentowy szkoły z części drugiej egzaminu (z języka obcego)
	2016	2017	2017
Średnia wojewódzka	25,17	65,02	67,60
SP Lubasz	– 26,56	67,76	– 69,05
SP Krucz	21,6	53,64	60,2
SP Jędrzejewo	22,27	64,4	70,3
SP Miłkowo	24,26	76,66	82,85

Dane z Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu, opracowanie własne.

Sytuacja poszczególnych szkół jest zróżnicowana dlatego dopiero po przeanalizowaniu średniej ocen otrzymanych na świadectwie oraz poszczególnych ocen końcowych możemy dostrzec trudności, które występują w poszczególnych placówkach.

Tabela nr 3

Ogółem wszystkie Szkoły Podstawowe	Średnia ocen końcowych (świadectwo), rok szkolny 2014/ 2015													
	1-2		powyżej 2-3		powyżej 3 - 4		powyżej 4 - 4,5		powyżej 4,5 - 4,75		powyżej 4,75 - 5,00		powyżej 5,0	
	Chł.	Dz.	Chł.	Dz.	Chł.	Dz.	Chł.	Dz.	Chł.	Dz.	Chł.	Dz.	Chł.	Dz.
SP Kl. IV	0	0	4	0	14	1	8	12	2	2	4	9	0	4
SP kl. V	0	0	7	3	13	7	11	8	3	6	2	7	0	6
SP kl. VI	0	0	7	4	11	7	5	5	0	7	8	6	1	9
RAZEM/PŁE Ć	0	0	18	7	38	15	24	25	5	15	14	22	1	19
RAZEM	0	0	25		53		49		20		36		20	

Dane ze szkół prowadzonych przez Gminę Lubasz, opracowanie własne.

Z przedstawionej powyżej tabeli wynika, iż najwięcej (78) uczniów klas 4-6, szkół prowadzonych przez Gminę Lubasz kończy szkołę ze świadectwem o średniej ocen powyżej 2 do 4. W tej grupie przeważają chłopcy – 56 osób. Uczniów zdolnych ze świadectwami powyżej 4,75 jest 56. Natomiast uczniów wybitnie zdolnych (świadectwo powyżej 5,0) jest 20 uczniów, w tym aż 19 to dziewczynki. Ogólnie w szkołach chłopcy osiągają najsłabsze wyniki w nauce. Liczba uczniów ze słabymi świadectwami przewyższa liczbę tych, którzy uzyskują najlepsze świadectwa. Warto jednak zaznaczyć, iż uczniowie którzy osiągają dobre i bardzo dobre wyniki to grupa aż 125 osób. Potwierdzają to średnie wyniki sprawdzianu szóstoklasisty. W szkołach prowadzonych przez Gminę Lubasz dominuje grupa uczniów, którzy chcą osiągać dobre wyniki w nauce jednak mają trudności z ich osiągnięciem. Przyczyny osiągania słabszych wyników wynikają m.in. z raportu ewaluacji problemowej przygotowanego przez Kuratorium Oświaty w Poznaniu dla Szkoły Podstawowej w Lubaszcu:

- organizacja procesów edukacyjnych w małym stopniu umożliwia uczniom powiązanie i wykorzystanie wiedzy z różnych dziedzin nauki podczas lekcji i w życiu codziennym;
- nauczyciele stosują różne metody i formy pracy, jednak w małym stopniu wykorzystują potencjał uczniów w celu zaangażowania ich w organizację procesów edukacyjnych;
- dzieci nie są skutecznie zachęcane przez nauczycieli do wymiany doświadczeń, współpracy i współdziałania w grupie rówieśników;

C. Trudności w nauce

Z przeprowadzonej diagnozy wynika, iż uczniowie mają problemy w nauce matematyki, na co wskazuje niska średnia z matematyki na koniec roku szkolnego 2014/15 – 3,5. Na 204 uczniów w klasach IV-VI aż 100 otrzymało oceny dopuszczające i dostateczne z tego przedmiotu. Nauczyciele wskazują, iż uczniowie nie interesują się matematyką, ponieważ uważają ten przedmiot za trudny, a same zajęcia za nieatrakcyjne. Uczniów wybitnych w matematyce było w tym roczniku tylko 3, w tym 2 dziewczynki.

PRZYRODA

W wynikach ocen końcowych uzyskanych przez uczniów klas 4-6 w roku szkolnym 2014/15 wynika, że 72 uczniów i uczennic uzyskało ocenę dopuszczającą i dostateczną natomiast 20 bardzo dobrą i 11 celującą. Można więc wnioskować, że mniejsza niż w przypadku matematyki liczba uczniów osiąga gorsze notowania i zwiększa się liczba uczniów z bardzo dobrymi ocenami.

JĘZYKI OBCE

W szkołach prowadzonych przez Gminę Lubasz realizowana jest nauka dwóch języków: angielskiego i niemieckiego. Wiodącym języki, którego nauka jest prowadzona od I klasy był dla analizowanych roczników język niemiecki. Nauka języka angielskiego rozpoczęła się od klasy IV. Od roku szkolnego 2015/16 językiem wiodącym, dla rozpoczynających naukę uczniów jest język angielski. W klasach IV-VI, 64 uczniów osiągnęło słabe (dopuszczającą i dostateczną) wyniki, natomiast uczniów z bardzo dobrą oceną był 60 i 9 z celującą.

INFORMATYKA

Informatyka jest jednym z przedmiotów, z których uczniowie osiągają najlepsze oceny, aż 116 uczniów osiągnęło ocenę bardzo dobrą, a 15 celującą. Oceny dopuszczające i dostateczne otrzymało jedynie 9 osób. Takie wyniki potwierdzają fakt dużego zainteresowania uczniów narzędziem pracy jakim jest komputer i inne multimedia.

Stosowanie dotychczasowych metod nauczania, pozbawionych innowacyjności, a także niedostateczne wyposażenie gabinetów uniemożliwia stosowanie aktywizujących metod nauczania, takich jak eksperyment czy gry matematyczne, to z kolei wpływa na niskie osiągnięcia w nauce lub spadek motywacji w osiąganiu sukcesów i podnoszeniu poziomu wiedzy.

Dzieci mają znaczne opóźnienia w zakresie przerobionego materiału, co więcej nadmierne trudności negatywnie wpływają na zdrowie psychiczne uczniów, powodując problemy natury emocjonalnej. Diagnoza wykazała, że dzieci te mają problemy z koncentracją, a dodatkowo odznaczają się niskim poziomem motywacji.

Z diagnozy wynika, że uczeń mający problemy z matematyką chętnie weźmie udział w dodatkowych zajęciach z tego przedmiotu pod warunkiem, że będą one atrakcyjne i angażujące dzieci do aktywnej pracy z wykorzystaniem TIK. Konsekwencją wymienionych powyżej problemów są słabe wyniki sprawdzianu kl. VI w części placówek oraz brak sukcesów w konkursach zewnętrznych wśród uczniów zdolnych, co zostanie opisane w kolejnym punkcie.

Szkoły nie korzystają również z nowoczesnych form komunikacji z rodzicami tj. e-dzienniki dzięki, którym rodzice znacznie skuteczniej mogliby zostać włączeni w proces edukacyjny swoich dzieci.

Poniżej przedstawiamy tabelę obrazującą osiągnięcia w nauce, w poszczególnych przedmiotach

Tabela nr4

Ilość ocen końcowych z przedmiotów, rok szkolny 2014/2015													
Nazwa przedmiotu	1 (nd.)		2 (dop.)		3 (dos.)		4 (dobry)		5 (bdb)		6 (cel)		
	Chł.	Dziew.	Chł.	Dziew.	Chł.	Dziew.	Chł.	Dziew.	Chł.	Dziew.	Chł.	Dziew.	

matematyka	kl.IV	2		7	0	15	7	5	11	8	10	0	1
	kl.V	0	0	13	5	12	12	9	11	3	7	0	0
	kl.VI	0	0	13	7	5	4	11	15	4	6	1	1
przyroda	kl.IV	0	0	1	0	14	4	13	10	8	12	0	1
	kl.V	0	0	9	6	9	7	9	13	6	8	1	2
	kl.VI	0	0	4	2	9	7	6	10	8	8	0	7
j. angielski	kl.IV	0	0	6	0	14	3	8	10	7	14	1	2
	kl.V	0	0	8	5	8	11	9	9	10	10	0	5
	kl.VI	0	0	10	5	8	4	6	13	9	10	0	1
j. niemiecki	kl.IV	1	0	6	0	10	6	9	8	6	10	0	4
	kl.V	0	0	11	4	9	4	12	15	4	11	1	1
	kl.VI	0	0	12	5	6	8	8	5	7	13	0	3
informatyka	kl.IV	0	0	0	1	2	0	12	2	21	31	0	0
	kl.V	0	0	0	0	3	3	9	14	17	13	11	0
	kl.VI	0	0	0	0	0	0	20	6	12	22	0	4

Dane ze szkół prowadzonych przez Gminę Lubasz, opracowanie własne.

D. Osiągnięcia uczniów

W roku szkolnym 2014/15 w klasach IV-VI 20 uczniów, co stanowi 9,8 % ukończyło szkołę ze średnią powyżej 5.

Z matematyki tylko 3 uczniów osiągnęło ocenę celującą przy 38 bdb., z przyrody – 10 wz. 50 bdb., angielski - 9 wz., 50 bdb., niemiecki – 9 wz., 51 bdb., informatyka – 15 wz., 116 bdb. W diagnozie uwzględniono również ilość uczniów biorących udział w olimpiadach i konkursach przedmiotowych oraz ich osiągnięcia. Poniższa tabela obrazuje fakt, iż niewielka grupa zdolnych uczniów bierze udział w konkursach i olimpiadach i jednocześnie bardzo rzadko osiąga w nich sukces. Największa liczba uczniów próbuje swych sił w konkursach przyrodniczych i w nich też najczęściej osób odnosi sukcesy. Żaden z uczniów nie wystartował w konkursie z języka angielskiego, co może być spowodowane wprowadzeniem nauki tego języka dopiero w IV klasie. Również z informatyki uczniowie nie uczestniczą w konkursach.

Tabela nr 5

Nazwa przedmiotu	Udział w olimpiadach i konkursach, rok szkolny 2014/2015							
	udział w olimpiadach		w tym zwycięstw		udział w konkursach ponadgminnych		w tym zwycięstw	
	Chł.	Dziew.	Chł.	Dziew.	Chł.	Dziew.	Chł.	Dziew.
matematyka	4	4	0	0	5	6	0	1
przyroda	4	3	2	1	12	18	4	7
j. angielski								
j. niemiecki						3		1
informatyka								

Dane ze szkół prowadzonych przez Gminę Lubasz, opracowanie własne.

Biorąc pod uwagę powyższe można domniemywać, iż uczniowie posiadają ambicje do zdobywania wiedzy zwłaszcza w zakresie ICT, nauk przyrodniczych i języków obcych natomiast napotykają na istotne bariery uniemożliwiające większej grupie, a nie tylko wybitnym jednostkom zdobycie ponadprogramowej wiedzy i umiejętności.

Głównym czynnikiem utrudniającym rozwijanie zainteresowań uczniów zdolnych, należących również do grupy uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych jest niewystarczająca oferta zajęć pozalekcyjnych oraz nieatrakcyjne formy i metody pracy, co potwierdza ponad 60% rodziców i nauczycieli. Spowodowane jest to brakiem środków finansowych, brakiem pomocy dydaktycznych, sprzętu multimedialnego oraz nieaktualizowanymi kwalifikacjami w zakresie metod doświadczalnych. Skutkuje to tym, że uczeń zdolny zamiast wykonywać doświadczenia i prowadzić obserwacje staje się biernym słuchaczem. Jest zdemotywowany do nauki przedmiotów matematyczno-przyrodniczych. Uczniowie dobrzy i bardzo dobrzy wiążą swoją przyszłość z przedmiotami humanistycznymi, co w przyszłości spowoduje wzrost bezrobocia, ponieważ na rynku pracy nie ma zapotrzebowania na takich specjalistów.

E. Oferta edukacyjna.

Ze względu na ograniczenia finansowe ilość zajęć pozalekcyjnych kierowanych do uczniów z obniżonymi osiągnięciami edukacyjnymi, uczniów zdolnych jest ograniczona. Zajęcia dodatkowe dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi nie są w ogóle planowane. W roku szkolnym 2015/16 zajęć pozalekcyjnych dodatkowo finansowanych przez samorząd nie było prawie wcale. W roku szkolnym 2016/17 ze względu na zniesienie art. 42 karty nauczyciela samorząd sfinansuje niewielką ilość zajęć pozalekcyjnych. Jest to jednak liczba wciąż nie wystarczająca. Zajęcia takie mogły by wpłynąć na wyrównanie szans edukacyjnych uczniów słabszych, natomiast w przypadku uczniów zdolnych pomogłyby im w rozwijaniu swojej wiedzy i umiejętności.

Tabela nr 6

Wykaz zajęć pozalekcyjnych z arkusza organizacyjnego							
2015/16				2016/17			
SP LUBASZ	SP KRUCZ	SP JĘDRZEJEWO	SP MIŁKOWO	SP LUBASZ	SP KRUCZ	SP JĘDRZEJEWO	SP MIŁKOWO
Ilość godzin tygodniowo							
brak	brak	brak	UKS-2	Tutoring -16	Kółko szachowe – 1	kółko teatralne -1	Kółko matematyczne -0,5
					Kółko taneczne – 1	kółko taneczne -1	Kółko przyrodnicze- 0,5
					Kółko wiedzy o regionie – 1	kółko przyrodnicze- 0,5	Kółko języka niemieckiego - 0,5

					kółko języka niemieckiego – 1	kółko muzyczne -1	Kółko polonistyczne – 0,5
					kółko matematyczne – 1		Kółko plastyczne-0,5
					kółko artystyczne – 1		kółko artystyczne-3
							kółko języka angielskiego - 0,5
							UKS-2

Dane ze szkół prowadzonych przez Gminę Lubasz, opracowanie własne.

F. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi:

Do szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Lubasz uczęszcza 27 dzieci (w tym 18 chłopców i 9 dziewczynek) z orzeczeniami dotyczącymi niepełnosprawności. Dysfunkcje, które występują w tej grupie to: niepełnosprawność ruchowa – 5 osób, Autyzm – 5 osób, zespół Aspergera – 4 osoby, niepełnosprawność umysłowa – 6 osób, niepełnosprawność sprzężona – 4 osoby. Należy podkreślić również fakty, iż liczba dzieci z niepełnosprawnością stale się zwiększa. Z przeprowadzonej analizy wynika, iż wytyczne określone w orzeczeniach o niepełnosprawności uczniów są w większości realizowane. Trudności w realizacji wytycznych występują głównie wtedy, gdy w danej placówce lub całej gminie nie ma nauczyciela z odpowiednimi kwalifikacjami lub orzeczenie zostało dostarczone w trakcie trwania roku szkolnego i nie zostały odpowiednio wcześniej zaplanowane godziny pracy w arkuszu organizacyjnym. Jednocześnie nauczyciele wskazują, iż ilość godzin pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, realizowanych w szkole jest nie wystarczająca do osiągnięcia satysfakcjonujących wyników edukacyjnych. Stąd też istnieje realna potrzeba zwiększenia ilości godzin zajęć specjalistycznych. Dotyczy to głównie zajęć tj.: rehabilitacja ruchowa, integracja sensoryczna, socjoterapia, logopedia, rewalidacja. Problemem jest również brak odpowiedniego wyposażenia co zostanie opisane poniżej.

Tabela nr 7

Wykaz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.					
2014/2015					
Nazwa dysfunkcji	Klasy I-III		klasy IV-VI		RAZEM
	Chł.	Dziew.	Chł.	Dziew.	
dzieci z opiniami	16	4	12	4	36
dzieci z orzeczeniami poradni psychologiczno - pedagogicznej.	10	4	4	2	20

dzieci z orzeczeniami komisji lekarskiej	1	2	3	1	7

Dane ze szkół prowadzonych przez Gminę Lubasz, opracowanie własne.

G. Kwalifikacje nauczycieli

W szkołach podstawowych w gminie Lubasz najliczniejszą grupę stanowią nauczyciele z najwyższym stopniem awansu zawodowego – 31 osób. Nauczyciele mianowania to 20 osób, kontraktowi – 11, stażyści – 1 osoba i 1 psycholog zatrudniony w SP w Lubaszu. Jednocześnie z informacji zebranych w szkołach wynika, że nikt z zatrudnionych osób nie ukończył kursu lub studiów podyplomowych w zakresie nauczania metodami eksperymentalnymi.

Tabela nr 8

Stopień awansu zatrudnionej kadry					
Szkoła	brak stopnia	stażysta	kontraktowy	mianowany	dyplomowany
SP Lubasz	1	1	5	10	14
SP Krucz	0	0	1	5	3
SP Jędrzejewo	0	0	3	3	7
SP Miłkowo	0	0	2	2	7

Dane z Gminnego Zespołu Obsługi Szkół i Przedszkoli, opracowanie własne.

Ze względu na uczęszczanie do szkół podstawowych dzieci z orzeczeniem o kształceniu specjalnym, różnego rodzaju niepełnosprawnością istnieje potrzeba podwyższenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli. Wynika to z faktu, iż zbyt mała liczba nauczycieli posiada niezbędne kwalifikacje do prowadzenia zajęć z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych. W szkołach brakuje głównie specjalistów w zakresie: socjoterapii (brak dla całej gminy), terapii pedagogicznej, integracji sensorycznej, biofeedback (brak dla całej gminy), edukacji i rehabilitacji osób z autyzmem, arteterapii. Sytuację obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 9

Nazwa przedmiotu	Ilość nauczycieli z kwalifikacjami		Ilość nauczycieli, którzy powinni/chcą uzupełnić kwalifikacje adekwatnie do zapotrzebowania	
	Kobiety	Meżczyźni	Kobiety	Meżczyźni
Pedagogika specjalna	2			
terapia pedagogiczna		3		4
socjoterapia				3
logopedia		3		1
psycholog	2			1
integracja sensoryczna				4
terapia behawioralna				1
biofeedback				2

terapia ADHD			2
spektrum autyzmu			4
arteterapia			1
dogoterapia			1
oligofrenopedagog	10		2
zajęcia rewalidacyjne	1		
korekcyjno - kompensacyjne	1		2
gimnastyka korekcyjna	3	1	
pedagog	4		1

Dane ze szkół prowadzonych przez Gminę Lubasz, opracowanie własne.

Przeprowadzone badanie wskazało również na potrzebę kształcenia nauczycieli w zakresie prowadzenia zajęć metodami doświadczalnymi, pracy z uczniem zdolnym, metod aktywizacyjnych. Wśród badani nauczyciele wskazują, że konieczna jest zmiana sposobu prowadzenia zajęć z indywidualnej pracy nauczyciela na warsztatową, grupową pracę uczniów. Dominują również zdania, że aby dokonać tej zmiany należy podnieść kompetencje nauczycieli m.in. w obszarze emocji, kreatywności, komunikacji, czy budowania zespołów.

Nauczyciele przyznają, że stale muszą szukać metod, które będą pobudzać ucznia do aktywności edukacyjnej. Tradycyjne podejście do nauczania nie zawsze przekłada się na sukces, bo „nauczyciel nie ma już takiego autorytetu jak kiedyś”, uczniów coraz trudniej zainteresować „suchą wiedzą”, świat zewnętrzny oferuje wiele atrakcyjnych narzędzi, których brak w szkołach. Natomiast doświadczenia, bezpośrednie zaangażowanie mogą wpłynąć na zwiększenie motywacji ucznia w zakresie nabywania wiedzy. Z tego też względu zwiększanie kompetencji nauczycieli w zakresie metod aktywnych jest kluczowym zadaniem.

H. Wyposażenie szkół i dostosowanie infrastruktury.

W szkołach podstawowych brakuje pracowni tematycznych. Jest to głównie związane z ograniczeniami lokalowymi. Nauczyciele wskazują również na bardzo duży deficyt w zakresie wyposażenia niezbędnego do prowadzenia lekcji metodami doświadczalnymi i aktywnymi w zakresie nauk przyrodniczych, matematyki, języków obcych i ICT. Wynika to głównie z faktu zbyt niskich nakładów finansowych. Natomiast brak sprzętu wpływa na obniżone zainteresowanie uczniów w zakresie zdobywania wiedzy i umiejętności. Jest to również główny czynnik ograniczający wprowadzanie nauczania metodami doświadczalnymi.

Wszystkie szkoły podstawowe prowadzone przez gminę Lubasz wykazały olbrzymie deficyty w zakresie podstawowego wyposażenia placówek w sprzęt, narzędzia, materiały do pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Żadna ze szkół nie posiada w klas wyposażanych na stałe w komputer (oprócz pracowni komputerowych). Jednocześnie szkoły podstawowe w Miłkowie, Kruczu i Jędrzejewie wskazują na przestarzały sprzęt komputerowy, który uniemożliwia prowadzenia zajęć adekwatnych do obecnej rzeczywistości ICT.

Żadna placówka nie posiada wyposażonej sali do rehabilitacji ruchowej uczniów ani sali do prowadzenia zajęć integracji sensorycznej. Natomiast ilość uczniów z niepełnosprawnością ruchową, intelektualną oraz autyzmem i zespołem Aspergera stale rośnie z tego też względu należy niezwłocznie zadbać o powstanie takiej infrastruktury. Takie sale mogłyby być wykorzystywane przez wszystkie placówki oświatowe w gminie (szkoły podstawowe i gimnazjum).

Dodatkowo Szkoła Podstawowa w Lubaszcu nie posiada pomieszczeń do pracy indywidualnej z uczniem. Jest to największa szkoła podstawowa w gminie z najliczniejszą grupą dzieci z niepełnosprawnością i opiniami o potrzebie dostosowania edukacji. Ze względu na brak odrębnego pomieszczenia uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi odbywają lekcje indywidualne w pokoju nauczycielskim lub zaczynają lekcje w późniejszych godzinach, gdy klasy są już wolne. Taka sytuacja wpływa na dekoncentrację uczniów i niższe osiągnięcia edukacyjne.

Infrastruktura szkolna w większości przypadków jest niedostosowana do potrzeb dzieci z niepełnosprawnością zwłaszcza ruchową. Jedynie Szkoła Podstawowa w Lubaszcu dysponuje jednym (na trzy posiadane) obiektem dostosowanym do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Jest to obiekt z podjazdem oraz dostosowaną toaletą. Natomiast w głównym budynku szkoły mimo, iż posiada on podjazd brakuje windy umożliwiającej uczniom przedostanie się na pierwsze piętro. Jest to istotna bariera w równym dostępie do edukacji dzieci z niepełnosprawnością.

Pozostałe placówki nie posiadają podjazdów i dostosowanych toalet. Jednak ze względu na nieznaną przyszłość systemu edukacji proponuje się pełne dostosowanie placówki w Lubaszcu i kierowanie wszystkich uczniów z niepełnosprawnością ruchową z terenu gminy do tej szkoły. Wariant ten uwzględnia zapewnienie dojazdu dla potencjalnych uczniów.

4. Wnioski i rekomendacje rozwojowe

Wnikliwa analiza wyłoniła kluczowe obszary problematyczne, wpływające na sytuację edukacyjną uczniów szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Lubasz:

- Problem w przyswajaniu treści matematycznych – słabe wyniki z matematyki i sprawdzianu klas VI;
- Brak możliwości rozwijania zainteresowań pracy indywidualnej i zespołowej z uczniem zdolnym oraz ćwiczenia kreatywnego myślenia;
- Brak indywidualnych i grupowych zajęć terapeutycznych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- Niska jakość nauki, nawet z użyciem ICT;
- Brak odpowiedniego wyposażenia do prowadzenia zajęć metodami doświadczalnymi;
- Brak narzędzi i infrastruktury do pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- Niewystarczające kompetencje nauczycieli w zakresie metod doświadczalnych;
- Brak kwalifikacji nauczycieli do prowadzenia zajęć terapeutycznych;
- Niedostosowana infrastruktura do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością;
- brak nowoczesnych narzędzi komunikacji pomiędzy nauczycielami i rodzicami, np. e-dziennik.

Proponowane formy wsparcia:

- Zajęcia dla uczniów z zakresu matematyki i nauk przyrodniczych z wykorzystaniem narzędzi TIK i metody eksperymentu, a także innych innowacyjnych form prowadzenia zajęć – celem zajęć ma być zainteresowanie przedmiotem uczniów z problemami w nauce oraz rozwój naukowy uczniów szczególnie uzdolnionych;
- Rozszerzenie oferty edukacyjno-terapeutycznej dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych;
- Zajęcia z zakresu rozwijania zainteresowań uczniów zdolnych oraz ich kreatywnego myślenia.
- Podniesienie kwalifikacji nauczycieli z zakresu pedagogiki zdolności, socjoterapii, pedagogiki specjalnej, terapii pedagogicznej, integracji sensorycznej, biofeedback, edukacji i rehabilitacji osób z autyzmem, arteterapii;
- Wyposażenie szkół w narzędzia do prowadzenia zajęć metodami eksperymentalnymi oraz do pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- Dostosowanie infrastruktury szkół w windę (SP Lubasz) oraz utworzenie sali rehabilitacji, sali do integracji sensorycznej oraz sali do pracy indywidualnej;
- Wprowadzenie e-dziennika;

II. Diagnoza potrzeb edukacyjnych szkoły gimnazjalnej prowadzonej przez Gminę Lubasz

Opracował: Zespół ds. opracowania diagnozy potrzeb edukacyjnych i rozwojowych szkół ogólnokształcących prowadzonych przez Gminę Lubasz.

1. Opis obszaru problemowego

Obecnie w lubaskim gimnazjum uczy się łącznie 245 uczniów. 16 uczniów posiada stwierdzone dysfunkcje (w tym 6 chłopców, 10 dziewczynek). Niniejsza diagnoza ma na celu zbadanie potrzeb uczniów. Główne obszary badania to problemy w nauce, szkolna oferta zajęć pozalekcyjnych, oferowane wsparcie, poziom przygotowania przyszłych absolwentów do wejścia na rynek pracy, wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych, rozwijanie kompetencji informatycznych oraz warunków dla nauczania matematyki i przedmiotów przyrodniczych. Przeprowadzono także badanie potrzeb nauczycieli oraz analizę posiadanej infrastruktury.

2. Opis procedury diagnozy potrzeb

Badanie przeprowadzono z zastosowaniem ilościowych i jakościowych technik badawczych. W maju 2016 r. przeprowadzono wnikliwą diagnozę potrzeb wśród dyrekcji i nauczycieli oraz uczniów. Diagnoza potrzeb edukacyjnych została sporządzona na podstawie badań ankietowych i wywiadów, zestawień ocen z poszczególnych przedmiotów oraz zestawień ocen końcowych uczniów z egzaminów zewnętrznych. Wzięto również pod uwagę udział uczniów w zewnętrznych konkursach i olimpiadach.

3. Wyniki diagnozy potrzeb

A. Charakterystyka grupy badawczej

95 uczniów mieszka w Lubasz, pozostałe 150 osób pochodzi z miejscowości ościennych. W związku z tym Gmina musi zapewnić uczniom dowozy i odwozy ze szkoły. Jest to jeden z czynników utrudniających organizację pracy szkoły w trybie zajęć pozalekcyjnych.

Tabela nr 1.

ILOŚĆ UCZNIÓW I UCZENNIC W SZKOŁACH PROWADZONYCH PRZEZ GMINĘ LUBASZ										
	2014/15		2015/16		2016/17		2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
	Chł.	Dz.	Chł.	Dz.	Chł.	Dz.	ogółem	ogółem	ogółem	ogółem
Gimnazjum	141	125	126	119	129	121	213	227	247	324
RAZEM GIM.	266		245		250		213	227	247	324

Dane z Gminnego Zespołu Obsługi Szkół i Przedszkoli, opracowanie własne.

B. Wyniki edukacyjne

Uczniowie Gimnazjum w Lubasz osiągnęli gorsze niż średnio w województwie wyniki egzaminów we wszystkich obszarach tematycznych. Znaczące różnice pomiędzy osiągniętymi przez uczniów wynikami, a średnią wystąpiły zwłaszcza w matematyce (w 2014 różnica na poziomie 4,05, w 2015 - 1,70) oraz przedmiotach przyrodniczych (w 2014 różnica na poziomie 0,58 natomiast w 2015 – 4,40).

Tabela nr 2

	Wyniki egzaminu gimnazjalnego									
	średni wynik procentowy szkoły uzyskany z języka polskiego		średni wynik procentowy szkoły uzyskany z historii i wiedzy o społeczeństwie		średni wynik procentowy szkoły uzyskany z matematyki		średni wynik procentowy szkoły uzyskany z przedmiotów przyrodniczych		średni wynik procentowy szkoły uzyskany z j z języka nowożytnego na poziomie podstawowym	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Gimnazjum	63,51	55,9	56,15	59,22	42,74	44,62	50,6	44,3	80	55,78
Województwo	65,43	58,85	57,59	62,36	46,79	46,32	51,18	48,70	52,59	55,81

Dane z Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu, opracowanie własne.

Dodatkowo analiza wykonana na podstawie zebranych ilościowo ocen końcowych z poszczególnych przedmiotów potwierdza fakt, iż uczniowie mają trudności z przyswojeniem wiedzy w zakresie matematyki i nauk przyrodniczych.

Tabela nr 3

Ilość ocen końcowych z przedmiotów, rok szkolny 2014/2015													
Nazwa przedmiotu		1 (nd.)		2 (dop.)		3 (dos.)		4 (dobry)		5 (bdb)		6 (cel)	
		Chł.	Dziew.	Chł.	Dziew.	Chł.	Dziew.	Chł.	Dziew.	Chł.	Dziew.	Chł.	Dziew.
matematyka	KL. I	5	5	25	13	17	15	11	15	3	4	0	1
	KL. II	1	0	12	18	12	7	4	6	1	3	1	0
	KL. III	0	1	27	16	7	10	11	5	3	6	0	1
biologia	KL. I	1	1	27	14	25	18	6	13	2	6	0	1
	KL. II	0	0	15	9	9	13	4	6	3	5	0	1
	KL. III	0	0	21	12	15	17	7	2	5	5	1	2
chemia	KL. I	0	1	26	14	22	14	12	12	1	11	0	1
	KL. II	0	1	16	14	9	8	4	8	0	3	2	0
	KL. III	0	0	26	15	13	11	6	6	3	5	1	1
fizyka	KL. I	1	2	22	12	22	12	15	18	4	8	0	1
	KL. II	1	2	13	14	10	10	3	3	4	5	0	0
	KL. III	0	1	24	12	15	15	7	5	2	6	0	0
geografia	KL. I	0	0	16	14	27	17	17	18	1	4	0	0
	KL. II	0	0	8	4	10	16	8	10	5	4	0	0
	KL. III	0	0	6	5	25	12	14	15	3	6	1	0
j. angielski	KL. I	3	3	23	11	16	17	13	11	5	11	0	0
	KL. II	0	1	7	10	14	8	5	10	5	4	0	1
	KL. III	1	1	21	12	13	7	7	8	5	10	2	0
j. niemiecki	KL. I	1	0	19	8	21	18	17	18	3	8	0	1
	KL. II	1	0	8	8	13	12	5	9	2	5	2	0
	KL. III	0	0	21	7	16	20	9	6	2	5	1	0
informatyka	KL. I	0	0	7	4	28	14	19	15	7	20	0	0
	KL. II	0	0	3	0	10	7	13	15	3	12	2	0
RAZEM/PŁEĆ		15	19	393	246	369	298	354	234	72	156	13	11
RAZEM		34	38	639	492	667	596	688	468	128	212	24	11

Dane pozyskane z Gimnazjum, opracowanie własne

Ilość ocen dopuszczalnych i dostatecznych jest drastycznie przeważająca (1306) w stosunku do ocen dobrych i bardzo dobrych (816). Uczniowie w roku szkolnym 2014/15 uzyskali jedynie 24 oceny celujące. Oceny dopuszczające i dostateczne otrzymało: z matematyki 179 uczniów (w tym 89 chłopców, 90 dziewczynek), z biologii 195 osób (w tym 112 chłopców i 83 dziewczynki), z chemii 188 osób (w tym 112 chłopców i 76 dziewczynek), z fizyki 181 osób (w tym 106 chłopców i 75 dziewczynki), z geografii 160 osób (w tym 92 chłopców i 68 dziewczynek). Z przedstawionych danych wynika, że przeważającą grupę uczniów słabych stanowią chłopcy.

Raport ewaluacyjny prowadzony przez Wielkopolskiego kuratora Oświaty wykazał, iż tylko połowa uczniów sądzi, że większość lub wszyscy nauczyciele potrafią zainteresować tematem, a ok. 40%, iż prowadzą lekcję tak, że chce im się uczyć.

Uczniowie pytani o przyczyny ewentualnej niechęci do nauki wskazują na brak możliwości wykorzystania zdobytej wiedzy, brak ciekawych, kreatywnych zajęć, brak wykorzystywania przez nauczycieli na lekcjach ciekawych pomocy dydaktycznych. Uczniowie przyznali również, że wpływ na niechęć do nauki ma konieczność uczenia się na pamięć.

C. Osiągnięcia uczniów.

W grupie uczniów uzdolnionych z ocenami bardzo dobrą i celującą to dziewczynki stanowią większość: na 252 osoby aż 167.

Jednak na 60 uczniów, którzy wzięli udział w przedmiotowych konkursach zewnętrznych tylko 4 osiągnęło nagradzane miejsca.

Tabela nr 4

Nazwa przedmiotu	Udział w olimpiadach i konkursach, rok szkolny 2014/2015			
	udział w konkursach ponadgminnych		w tym zwycięstw	
	Chł.	Dziew.	Chł.	Dziew.
matematyka	13	10	0	0
biologia	1	1	0	0
chemia	5	5	1	1
fizyka	3	3	0	0
geografia	3	0	0	0
j. angielski	6	5	0	0
j. niemiecki	0	3	0	0
informatyka	2	0	2	0

Dane pozyskane z Gimnazjum, opracowanie własne

Z przedstawionych danych wynika zatem, że uczniowie mają ambicję do osiągania sukcesów edukacyjnych jednak nie osiągają ich w zadowalającej ilości. Przyczyną tego stanu jest niewystarczająca oferta zajęć pozalekcyjnych oraz nieatrakcyjne formy i metody pracy, co potwierdza ponad 60% rodziców i nauczycieli. Spowodowane jest to brakiem środków finansowych, brakiem pomocy dydaktycznych, sprzętu multimedialnego oraz nieaktualizowanymi kwalifikacjami w zakresie metod doświadczalnych. Skutkuje to tym, że uczeń zdolny zamiast wykonywać doświadczenia i prowadzić obserwacje staje się biernym słuchaczem. W szkole brakuje również pracy w zespołach interdyscyplinarnych, które

umożliwiłoby zdolnym uczniom łączenie wiedzy z różnych przedmiotów i wykorzystywanie jej w praktyce.

D. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Do Gimnazjum w Lubasz w obecnym roku szkolnym uczęszcza troje dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności i 13 z opiniami o potrzebie dostosowania wymagań edukacyjnych. Biorąc jednak pod uwagę fakt ilości dzieci z niepełnosprawnością uczęszczających obecnie do szkół podstawowych prowadzonych przez Samorząd Gmin Lubasz, to liczba ta będzie w przyszłych latach rosła. Wynika to z faktu, iż w zdecydowanej większości dzieci, które uczęszczały do szkół podstawowych w gminie Lubasz, kontynuują naukę w Gimnazjum w Lubasz.

Z przeprowadzonej analizy wynika, iż wytyczne określone w orzeczeniach o niepełnosprawności uczniów są w większości realizowane. Jednocześnie nauczyciele wskazują, iż ilość godzin pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, realizowanych w szkole jest nie wystarczająca do osiągnięcia satysfakcjonujących wyników edukacyjnych. Stąd też istnieje realna potrzeba zwiększenia ilości godzin zajęć specjalistycznych. Dotyczy to głównie zajęć tj.: rehabilitacja ruchowa, socjoterapia, logopedia, rewalidacja. Problemem jest również brak odpowiedniego wyposażenia co zostanie opisane poniżej.

Tabela nr 5

Ilość dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi							
2015/2016							
	Klasy I-III		klasy IV-VI		gimnazjum		razem
	Chł.	Dziew.	Chł.	Dziew.	Chł.	Dziew.	
ilość dzieci z opiniami	0	0	0	0	4	9	13
ilość dzieci z orzeczeniami poradni psychologiczno - pedagogicznej.	0	0	0	0	2	1	3
ilość dzieci z orzeczeniami komisji lekarskiej	-	0	0	0	0	0	0

Dane pozyskane z Gimnazjum, opracowanie własne

E. Kompetencje nauczycieli

Ze względu na uczęszczanie do szkół podstawowych dzieci z orzeczeniem o kształceniu specjalnym, różnego rodzaju niepełnosprawnością istnieje potrzeba podwyższenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli. Wynika to z faktu, iż zbyt mała liczba nauczycieli posiada niezbędne kwalifikacje do prowadzenia zajęć z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych. W szkołach brakuje głównie specjalistów w zakresie: socjoterapii (brak dla całej gminy), terapii

pedagogicznej, integracji sensorycznej, biofeedback (brak dla całej gminy), edukacji i rehabilitacji osób z autyzmem, arteterapii.

Nazwa przedmiotu	Ilość nauczycieli z kwalifikacjami		Ilość nauczycieli, którzy powinni/chcą uzupełnić kwalifikacje adekwatnie do zapotrzebowania	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
terapia pedagogiczna	1			
socjoterapia				1
logopedia	1			
psycholog	1			
integracja sensoryczna				
terapia behawioralna				
biofeedback				1
terapia ADHD				
spektrum autyzmu				2
arteterapia				
dogoterapia				
oligofrenopedagog	4			
zajęcia rewalidacyjne		1		
korekcyjno - kompensacyjne		1		
gimnastyka korekcyjna	1			
pedagog	1			

Dane pozyskane z gimnazjum, opracowanie własne.

Przeprowadzone badanie wskazało również na potrzebę kształcenia nauczycieli w zakresie prowadzenia zajęć metodami doświadczalnymi, pracy z uczniem zdolnym, metod aktywizacyjnych. Wśród badani nauczyciele wskazują, że konieczna jest zmiana sposobu prowadzenia zajęć z indywidualnej pracy nauczyciela na warsztatową, grupową pracę uczniów. Podkreślają konieczność podnoszenia kompetencji w zakresie pracy interdyscyplinarnej. Dominują również zdania, że aby dokonać tej zmiany należy podnieść kompetencje nauczycieli m.in. w obszarze emocji, kreatywności, komunikacji, czy budowania zespołów.

Nauczyciele przyznają, że stale muszą szukać metod, które będą pobudzać ucznia do aktywności edukacyjnej. Tradycyjne podejście do nauczania nie zawsze przekłada się na sukces, bo „nauczyciel nie ma już takiego autorytetu jak kiedyś”, uczniów coraz trudniej zainteresować „suchą wiedzą”, świat zewnętrzny oferuje wiele atrakcyjnych narzędzi, których brak w szkołach. Natomiast doświadczenia, bezpośrednie zaangażowanie mogą wpłynąć na zwiększenie motywacji ucznia w zakresie nabywania wiedzy. Z tego też względu zwiększanie kompetencji nauczycieli w zakresie metod aktywnych jest kluczowym zadaniem.

F. Wyposażenie szkół i dostosowanie infrastruktury.

Bazę dydaktyczną Gimnazjum w Lubaszcu tworzą sale lekcyjne (10), pracownia komputerowa, fizyczna, chemiczna, biblioteka z czytelnią i Internetowym Centrum Informacji Multimedialnej, świetlica szkolna, gabinet pedagoga.

Nauczyciele wskazują również na bardzo duży deficyt w zakresie wyposażenia niezbędnego do prowadzenia lekcji metodami doświadczalnymi i aktywnymi w zakresie nauk przyrodniczych, matematyki, języków obcych i ICT. Wynika to głównie z faktu zbyt niskich nakładów finansowych. Natomiast brak sprzętu wpływa na obniżone zainteresowanie uczniów w zakresie zdobywania wiedzy i umiejętności. Jest to również główny czynnik ograniczający wprowadzanie nauczania metodami doświadczalnymi.

Żadna z klas (oprócz pracowni komputerowej) nie jest na stałe wyposażona w komputer.

Gimnazjum wykazuje również deficyty w zakresie podstawowego wyposażenia w sprzęt, narzędzia, materiały do pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Gimnazjum nie posiada wyposażonej sali do rehabilitacji ruchowej uczniów. Natomiast ilość uczniów z niepełnosprawnością ruchową, intelektualną oraz autyzmem i zespołem Aspergera stale rośnie i będzie wzrastać biorąc pod uwagę ilość uczniów w szkołach podstawowych. Z tego też względu należy niezwłocznie zadbać o powstanie takiej infrastruktury. Takie sale mogłyby być wykorzystywane przez wszystkie placówki oświatowe w gminie (szkoły podstawowe i gimnazjum).

Infrastruktura szkolna jest tylko częściowo dostosowana do potrzeb dzieci z niepełnosprawnością zwłaszcza ruchową. Szkoła dysponuje podjazdem oraz dostosowaną toaletą, natomiast brakuje windy umożliwiającej uczniom przedostanie się na pierwsze piętro, gdzie mieszczą się pracownie tematyczne. Jest to istotna bariera w równym dostępie do edukacji dzieci z niepełnosprawnością.

4. Wnioski i rekomendacje rozwojowe

A. Wnikliwa analiza wyłoniła kluczowe obszary, niezbędne do polepszenia sytuacji uczniów i zwiększenia ich szans na rynku pracy/możliwości kontynuowania nauki:

- Poprawa wyników egzaminów końcowych;
- Kreatywność i praktyczne wykorzystywanie wiedzy;
- Rozwijanie zainteresowań uczniów zdolnych;
- Podnoszenie kwalifikacji nauczycieli do pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych;
- Poprawa warunków dydaktycznych szkoły;
- Dostosowanie infrastruktury szkoły do pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych;
- Podnoszenie kwalifikacji nauczycieli do pracy z uczniami zdolnymi i pracy interdyscyplinarnej;
- Poprawa komunikacji pomiędzy nauczycielami i rodzicami, np. e-dziennik.

B. Proponowane formy wsparcia dla uczniów:

- Wprowadzenie metody eksperymentu i narzędzi TIK podczas zajęć lekcyjnych;

- Wprowadzenie zajęć wyrównawczych z matematyki, informatyki, nauk przyrodniczych i języków obcych dla uczniów najsłabszych;
- Wprowadzenie zajęć zespołowych prowadzonych metodami projektowymi dla uczniów zdolnych;
- Rekomenduje się zastosowanie nowoczesnej techniki kształcenia distance learning, umożliwiającej korzystanie z kursu również w domu. Uczniom, którzy mają utrudniony dostęp do internetu/komputera należy umożliwić dostęp do kursu na terenie szkoły. Wspomnianą technikę należy połączyć z zajęciami stacjonarnymi.
- Szkoła powinna zostać wyposażona w nowoczesne narzędzia, które umożliwią wprowadzanie metod doświadczalnych i aktywnych podczas lekcji.
- Nauczyciele powinni zostać przygotowani do wprowadzanie metod, które większy ciężar kładą na zmotywowanie ucznia i oddanie odpowiedzialności za proces edukacyjny. Są to zmiany, które powinny być wprowadzone w sposobie nauczania, a nie tylko poprzez dodatkowe zajęcia pozalekcyjne.
- Rozszerzenie oferty edukacyjno-terapeutycznej dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych;
- Należy zwrócić uwagę na indywidualizację pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- Podniesienie kwalifikacji nauczycieli z zakresu pedagogiki zdolności, socjoterapii, pedagogiki specjalnej, terapii pedagogicznej, biofeedback, edukacji i rehabilitacji osób z autyzmem, arteterapii;
- Dostosowanie placówki w pomoce dydaktyczne oraz specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb i pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- Dostosowanie infrastruktury w windę;
- Wprowadzenie e-dziennika;